

זבור- מותר ואסור- תמצית לחייל

(לשון זכר ונקבה)

1. **קוד התנהגות בצה"ל** - במערכת החינוך יש איסור מוחלט לאלימות פיזית ונפשית (לרבות חרם) במסווה של מעשי קונדס ומסורת בין תלמידים (צעירים ובוגרים) ובין מורים לתלמידים.

צה"ל אינו בית ספר והמציאות בו קשה יותר, אבל –בשינויים המחויבים- עקרונות התנהגות ואנושיות אלו, תקפים גם במהלך השירות הצבאי. חובה לשמור על צלם אנוש ולהבחין בין טוב ורע, ללא קשר ללחץ קבוצתי.

2. **שלמות הגוף, כבודו ופרטיותו** - חל איסור מוחלט לאדם כלשהו לגעת בגופו של אדם, לרבות מכות, דחיפות, חבטות, ליטופים, בעיטות, צביטות הטחת חפצים וכו' (גופו של אדם לרבות בגדיו, נעליו, חפציו האישיים וכו'). יוצא מן הכלל הינם אימונים הדורשים מגע באופן מקצועי, ייעודי ומאושר על ידי מפקדי היחידה(לדוגמה קרב מגע וכו').

3. **כבוד ושלמות הנפש** - חל איסור מוחלט לאדם כלשהו לגרום פגיעה נפשית לאחר ולפגוע בכבודו לרבות לעג, העלבה, השפלה, ביזוי, הכפשה, הטלת חרם ולחץ חברתי אחר.

4. **התעללות בחייל היא נגד "רוח צה"ל"**

א. **כבוד האדם** - צה"ל וחייליו מחויבים לשמור על כבוד האדם. כל אדם הוא בעל ערך שאינו מותנה במוצא, בדת, בלאום, במין, במעמד ובתפקיד.

ב. **טוהר הנשק** - החייל ישתמש בנשקו ובכוחו לביצוע המשימה בלבד, אך ורק במידה הנדרשת לכך, וישמור על צלם אנוש אף בלחימה. קל וחומר בשגרה. החייל לא ישתמש בנשקו ובכוחו כדי לפגוע בבני אדם שאינם לוחמים ובשבויים, לרבות כמובן בחיילים אחרים, ויעשה כל שביכולתו למנוע פגיעה בחייהם, בגופם, בכבודם וברכושם.

ג. **משמעת** - החייל יפעל כמיטב יכולתו לביצוע מלא ומוצלח של הנדרש ממנו עפ"י הפקודות ועל פי רוחן. החייל יקפיד על מתן פקודות חוקיות בלבד, ולא יציית לפקודות בלתי - חוקיות בעליל.

ד. **רעות** - החייל יפעל מתוך אחווה ומסירות לחבריו לשירות, ויחלץ תמיד לעזרתם כשהם זקוקים לו או תלויים בו, חרף כל סכנה וקושי, עד כדי חירוף הנפש.

ה. **רוח צה"ל** - שמירה על כבוד אדם כמפורט במסמך זה- אינה סותרת את רוח צה"ל אלא להיפך! אי לכך יש למגר את החריגים הפועלים שלא בסמכות.

5. **טקסים** - אין כל בסיס חוקי או אחר לקיום טקסים ביחידות אשר יש בהם אפילו שמץ קל של פגיעה בעקרונות הנ"ל. "מסורת" לכאורה ("כולם עושים את זה כבר שנים", "זה מחשל", "זה מעשה קונדס בלבד", "גם לנו עשו את זה", "תהיו גברים", "זה רק גריז-ביצים - חומר אחר"), אין בה הכשרה חוקית לתופעה פסולה ובלתי חוקית בעליל. **כבוד האדם ככלל וכבודו של החייל, ותיק, צעיר ושונה בפרט, הינם ערך עליון.**

ההיסטוריה מוכיחה כי התנהגות אנושית ונטולת טקסים החורגים מגבול הטעם הטוב ככלל, ובנוגע ליחסי חיילים ותיקים וצעירים בפרט - לא מנעה מיחידות הצבא להצטיין בכל היבט.

6. **זובר "מרצון"** - כל חייל הינו באחריות מוחלטת של הצבא ולכן אין לחייל עצמו כל סמכות "להסכים" ו/או "לבקש" מחיילים אחרים **לבצע בו** פעולה אסורה ובלתי חוקית, המוגדרת לעיל כאסורה.

במקביל- חיילים אשר "מתבקשים" על ידי חייל לבצע בו פעולה אסורה, כמפורט לעיל, **חייבים לסרב** לבקשת החייל, שכן ביצוע כל פעולה שכזו, **למרות "הסכמת" החייל**, הינו בלתי חוקי ואסור בתכלית האיסור.

7. **סמכות הענשה- מפקד "מעניש" חייב להיות בוגר קורס פיקודי**- חייל ותיק אינו בעל הכשרה פיקודית. אי לכך **אין לו כל סמכות** יותר חוקית ביחס לחייל בעל וותק קצר יותר. אי לכך טקסי הזבור בהם ניתנו "פקודות" ונהלו טקסים על ידי חיילים "וותיקים", הינם לכאורה חסרי כל בסיס חוקי ואל לחייל צעיר יותר לקחת בהם חלק בשום צורה.

8. **שוברים קשר של שתיקה, חובה לדווח** - חובתו של כל חייל לדווח מיידית וללא פשרות על כל ניסיון לפגוע בו ברוח הנאמר לעיל. חובתו לדווח גם על ניסיון פגיעה באחר. מעבר לכל- חובתו לנסות למנוע פגיעה באופן כללי בחייל כלשהו.

9. **למי לדווח?** חייל חייב לדווח למפקדו הישיר **ועדיף בכתב**(לשמור העתק). במידה ולדעת המתלונן לא נעשה די לטיפול בתלונתו, חייב החייל לדווח למפקד היחידה/הבסיס בדרגת סגן אלוף ולתעד את פנייתו. בשלב זה מומלץ לחייל ליידע את הוריו. במידה ולדעת החייל לא מוצה הטיפול בתלונתו באופן ראוי, מומלץ לפנות לקצין פניות ציבור ולקצין קבילות חיילים (לפנות לשניהם). כולם נגישים באינטרנט.

במידה ויש תחושה של "מריחה" או קצב איטי לטיפול, ניתן לשקול פנייה לגורם אזרחי. (גב' כרמלה מנשה- קול ישראל, אור הלר - ערוץ 10, רוני דניאל - ערוץ 2, ולהבדיל - זובר סטופ).

10. **עמדת צה"ל והכנסת בתקשורת** - הרמטכ"ל וועדת חוץ ובטחון בכנסת הוקיעו פומבית, כל פגיעה והתעללות בחיילים וציינו כי צה"ל מחויב למגר את התופעה מהשורש.